

7. सुभाषितकुसुमानि

स्वाध्याय

1.

1) संद्धिः लीलया प्रोक्तं किद्रुशम् ?

अचलाम्

चलम्

नश्वरम्

असत्यम्

2) महता यत्नेन शिला कुत्र आरोप्यते ?

भूमौ

नदीतटे

शैले

गृहे

3) अव्यवस्थितचित्तस्य प्रसादः किद्रुशः ?

भयङ्करः

दयनीयः

अनुकरणीयः

तुष्टिकरः

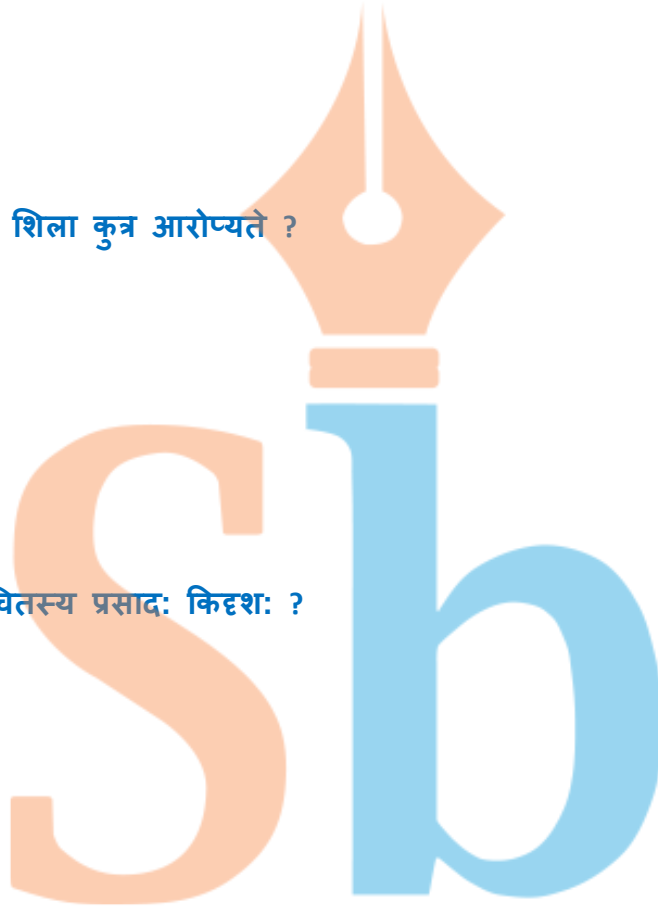
4) पुरुषः केन परिक्ष्यते ?

शीलेन

धनेन

पदेन

कनकेन

5) कर्णः भव ।

नयेषु

दानेषु

समरेषु

आपत्सु

6) विक्रान्तकार्येषु भव ।

भीमः

भीष्मः

आज्जनेयः

कृष्णः

7) कैः कार्यं न प्रारभ्यते ?

उत्तमजनैः

नीचैः

मध्यमैः

जनैः

8) के कार्यं प्रारभ्य न परुत्यजन्ति ?

मध्यमजनाः

नीचजनाः

सामान्यजनाः

उत्तमजनाः

2.

1) कैः प्रोक्तं जले लिखितमक्षरं भवति ?

असद्भिः प्रोक्तं जले लिखितमक्षरं भवति ।

2) શિલા કથં શૈલે આરોપ્યતે ?

શિલા મહતા યત્નેન શૈલે આરોપ્યતે ।

3) ગુણેન કઃ પરીક્ષ્યતે ?

પુરુષઃ ગુણેન પરીક્ષ્યતે ।

4) કાર્યં પ્રારભ્ય કે પરિત્યજન્તિ ?

મધ્યમજનાઃ કાર્યં પ્રારભ્ય પરિત્યજન્તિ ।

4.

1) સુવર્ણની પરીક્ષા કઈ કઈ રીતે થાય છે ?

સુવર્ણની પરીક્ષા ચાર ક્રિયાઓ દ્વારા થાય છે જે નીચે પ્રમાણે છે :

ઘસવાની ક્રિયાથી; સોની સુવર્ણને કસોટી પથ્થર પર ઘસીને તે કેટલા ટયનું છે એ શોધી કાઢે છે. (2) કાપકુપ કરવાથી; સોની સુવર્ણને અમુક ઘાટ આપવા કાપે છે. (3) તપાવવાથી; સોની સુવર્ણને તપાવીને તેની શુદ્ધતા પરખે છે. (4) ટીપવાથી; સોની સુવર્ણને યોગ્ય રીતે ટીપીને તેને ઘાટ આપે છે.

2) આપત્તિમાં અને પ્રતિજ્ઞાપાલનમાં કોને આદર્શ માનવા જોઈએ ? શા માટે ?

આપત્તિઓમાં શ્રીરામને અને પ્રતિજ્ઞાપાલન કરવામાં ભિષ્મપિતામહેને આદર્શ માનવા જોઈએ. શ્રીરામે પોતાના પિતા દશરથના વચન ખાતર રાજ્યનો ત્યાગ કરીને ચૌદ વર્ષનો વનવાસ સ્વીકાર્યો હતો અને અનેક કષ્ટો સહન કર્યા હતા. આપત્તિઓ સહન કરવાના વિષયમાં શ્રીરામ અને પ્રતિજ્ઞાપાલનમાં ભીષ્મ આદર્શ ગણાય છે.

દેવવ્રતના પિતા રાજા શંતનુને સત્યવતી (મત્સ્યગંધા) સાથે પરણવું હતું. તેથી સત્યવતીના પાલક પિતાની માગણીથી, સત્યવતીના પુત્રને ગાદી મળે તે સારું, દેવવ્રતે આજન્મ ભૂલ્યાચારી રહેવાની પ્રતિજ્ઞા લીધી હતી. આવી કઠોર પ્રતિજ્ઞા લિવાથી જ દેવવ્રત 'ભીષ્મ' તરીકે ઓળખાય છે.